

Ατομοκεντρικές κοινωνίες: στήριξη στην αξία του ατόμου και διάρρηξη του κοινωνικού δεσμού (Γεώργιος Κουννούσιης, Δρ. Θεολογίας, Κοινωνιολόγος)

/ [Πεμπτουσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=164071>]

Στη σύγχρονη κοινωνία, μπορεί από τη μια να μίκρυναν οι αποστάσεις χάρη στα σύγχρονα συγκοινωνιακά μέσα, τις νέες τεχνολογίες και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, από την άλλη όμως οι κοινωνικές αποστάσεις μεταξύ των ανθρώπων μεγάλωσαν. Πολύ συχνά, οι διαβάτες στους πολύβουους δρόμους των σύγχρονων μεγαλουπόλεων σε όλο τον κόσμο, είναι σχεδόν απίθανο να προσέξουν, να χαιρετίσουν ή να προσφέρουν βοήθεια σε κάποιον άλλο συνάνθρωπό τους που τους τείνει το χέρι του για βοήθεια, εξαιτίας του φαινομένου της “αστικής έκστασης” όπως αποκαλείται από την κοινωνιολογία. Ο σύγχρονος άνθρωπος έχει την τάση να πέφτει σε αυτήν την κατάσταση εγωπάθειας στους πολύβουους δρόμους για να αποφύγει το βάρος των ερεθισμάτων που δέχεται από όλα όσα συμβαίνουν γύρω του . Έτσι, γίνεται λόγος στη σύγχρονη καταναλωτική κοινωνία για απίσχναση του συλλογικού αισθήματος της αλληλεγγύης, της κοινότητας, της φιλαλληλίας και της ανθρωπιάς .

Φωτο: Δημήτρης Ηλιόπουλος

Είναι γεγονός, λοιπόν, ότι αυτό που κάποτε ονομάσαμε “κοινωνική αλληλεγγύη” και που αποτελούσε τον αόρατο ιστό που συνέδεε τα μέλη των κοινωνιών μεταξύ τους, φαίνεται τα τελευταία χρόνια να έχει δεχτεί ανεπανόρθωτο χτύπημα: «οι ατομοκεντρικές κοινωνίες στηρίζονται όλο και περισσότερο πάνω στην αξία και τη δόξα του ατόμου και μέσα από την κρίση που διανύουν οι βασικοί θεσμοί τους, διασπάται η κοινωνική συνοχή, διαρρηγνύεται ο κοινωνικός δεσμός και η διαδικασία της κοινωνικοποίησης υφίσταται διαβρώσεις. Στις μέρες μας, η χαλάρωση του κοινωνικού δεσμού εκφράζεται σε μία πληθώρα διαφορετικών σφαιρών της συλλογικής ζωής, όπως είναι ο χώρος της εργασίας με το τέλος της εργατικής τάξης, ο χώρος της οικογένειας με τη βαθιά αμφισβήτηση του θεσμού, ο χώρος της γειτονιάς με το τέλος των κλασικών συνοικιών, ο χώρος του σχολείου με την αναδιαμόρφωση του παραδοσιακού εκπαιδευτικού συστήματος, κλπ. Το πρόβλημα της χαλάρωσης και διάρρηξης του κοινωνικού δεσμού εκφράζει άμεσα την συνθετότητα των σύγχρονων κοινωνιών, γιατί πρόκειται για τον κατεξοχήν χώρο έκφρασης της ατομικής ιδιαιτερότητας» .

Ο ρόλος και το έργο της κοινότητας, συνεπώς, είναι ιδιαίτερα σημαντικός στα πλαίσια της κοινωνικοποίησης και των διαπροσωπικών επαφών του σύγχρονου ανθρώπου. Η κοινότητα είναι ο πυρήνας της ευρύτερης κοινωνίας, στην οποία ο άνθρωπος μπορεί να ξαναβρεί τη χαμένη συλλογικότητά του, δηλαδή το αίσθημα του “ανήκειν” κάπου. Η κοινότητα, είτε η πολιτική, είτε η εκκλησιαστική,

διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στο σύγχρονο κόσμο, αφού συνδέεται με την πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού. Για το λόγο αυτό και το κέντρο βάρους του κοινοτικού έργου μεταφέρεται στην κοινωνική συμμετοχή και στην πολυπαραγοντική αντίληψη των κοινωνικών προβλημάτων, εστιάζοντας σε διάφορες μορφές περιθωριοποίησης και κοινωνικής υποβάθμισης. Το καθήκον της κοινότητας σήμερα είναι να πετύχει τη σύσφιξη του κοινωνικού δεσμού και την επαναδραστηριοποίηση σημαντικών θεσμών της κοινωνίας, όπως είναι το κράτος, η οικογένεια, η εκπαίδευση, η γειτονιά κ.ά. Η συνοχή και διατήρηση μιας κοινωνίας, όμως, εδράζεται σε μεγάλο βαθμό στην τήρηση και ανάπτυξη των αξιών, που νοηματοδοτούν τη συγκρότηση και λειτουργία της .

Κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικός ο ρόλος της σύγχρονης εκκλησιαστικής κοινότητας, ως ενορίας που αγκαλιάζει και μεταμορφώνει τον σύγχρονο άνθρωπο. Μιας κοινότητας που μορφώνει τα μέλη της μεταδίδοντας τις αξίες της, μη ξεχνώντας παράλληλα ότι αυτές έχουν σαφώς και πρακτικές απολήξεις, καταλήγοντας στη συστηματοποίηση συγκροτημένων μοντέλων δράσης. Στην κοινωνική ηθική του Χριστιανισμού η ηθική και η οντολογία είναι όψεις του ίδιου νομίσματος, αφού είναι αδιάσπαστα στοιχεία της κοινωνικής διδασκαλίας της Εκκλησίας, στην οποία η πίστη και η πράξη οφείλουν να χαρακτηρίζουν την ανθρώπινη ζωή . Για το λόγο αυτό οι εκκλησιαστικές κοινότητες θα πρέπει να χαρακτηρίζονται στο σύγχρονο κόσμο από την εκφορά της κοινωνίας, ως διαπροσωπική επαφή του ανθρώπινου βίου, από την αξία της δικαιοσύνης, η οποία εκπηγάζει από το πρόσωπο του Χριστού και από την εμπράγματη αγάπη στο πλαίσιο της διακονίας του κάθε ανθρώπου .

Πέραν όμως από τις αξίες και τις αρετές της εκκλησιαστικής κοινότητας, υπάρχουν και οι σύγχρονες ανακαλύψεις και εφαρμογές της επιστήμης, που όταν λειτουργούν με θετικό τρόπο, τίθενται στην υπηρεσία του ανθρώπου με σκοπό να τον βοηθήσουν να βελτιώσει τη ζωή και την κοινωνία του. Ιδίως όταν πρόκειται για διεπιστημονική προσέγγιση ενός θέματος ή ενός όρου που έχει πολύπλευρη σημασία και προεκτάσεις. Ένας τέτοιος όρος είναι η “ενσυναίσθηση” που στις μέρες μας διαδραματίζει όλο και πιο σοβαρό ρόλο σε διάφορες επιστήμες. Τι είναι όμως η “ενσυναίσθηση” και πώς μπορεί να βοηθήσει στη βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων σήμερα, θα είναι το ερώτημα που θα μας απασχολήσει στη συνέχεια.

(συνεχίζεται)